



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

112. An sponsirus profecti recreationis causa possint ibi matrimonium
contrahere? Ex p. 3. tract. 4. res. 230. aliàs 231. ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

aliquas Cardinaliū declarationes. Prima ad Episcopum Brugnatensem sic ait: Si quando vir ad domum vxoris accedit pro contrahendo, & consummando matrimonio, is proprius Parochus sit, qui vxoris est, & illis benedictionem sacerdotalem dare poterit de iure. Secunda ad Episcopum Leonensem, ita ait. Ut proprius Parochus sit, qui vxoris Parochus est, si in domo vxoris contrahitur, vel eius parochia, vt *supra*, in vna Brugnatensi benedicere sponfos debet, non obstante quacumque consuetudine contraria, & immemoriali. Et quamuis ad has declarationes possit quis respondere, in illis tantum dici sufficere Parochum vxoris quando contrahitur in parochia vxoris, & non addi illum præcisè requiri, quasi eo ipso dicant vnum sufficere, non verò negari, quin alter possit esse presens, hoc tamen responsum refelletur ex earum declarationum verbis rectè consideratis; nam questionem propositam quis censendus esset in parochia fœminæ, verbi gratia, proprius Parochus, respondet Episcopo Brugnatensi, proprium Parochum esse vxoris, quando in parochia vxoris: cumque Concilium dicat contrahendum coram proprio Parocho, & Congregatio declarat illū esse proprium Parochum, manifestè sequitur coram alio non posse contrahi matrimonium; expendo etiam in secunda declaratione dictum esse, Parochum vxoris esse, qui in eius parochia benedicere sponfos debet. Nota verbum *debet*, non ergo alius potest, nec Parochus viri in parochia fœminæ; alias non vterentur Cardinales verbo *debet*, & hæc omnia asserit Pontius *vbi supra*, qui respondet ad argumenta Sanchez.

3. Verum sententia affirmatiua Sanchez, quam Pontius impugnat, sequitur nouissimè Layman in *Theol. moral. lib. 5. tr. 10. part. 2. c. 5. n. 3.* & Villalob. in *summ. tom. 1. tract. 13. diff. 18. n. 2.* sic asserens. [Vade el matrimonio hecho delante de qualquiera de los Parochos de los contrayentes, aunque se haga fuera de su parochia, la razon es porque el Parocho à qui no exercita officio de iurisdiccion, que solo es testigo, y aunque la exercitara, no pertineceria esto à iurisdiccion contentiosa, sino à voluntaria, que es de consentimiento de la partes, laqual se puede exercitar fuera del territorio, y como el Concilio Tridentino no pone por sustancia, ni circunstancia deste contrato, que se haga en la propria parochia, no ay para que entenderlo à esso.] Ita ille; vnde remanet hæc sententia satis probabilis.

Sup. hoc in Ref. nor. præteritæ à principio.

Sup. hoc ibidem lege §. Sed difficultas.

4. Sed an dictus Parochus, qui in alia parochia coniungit suum parochianum, peccet mortaliter, & puniendus sit, negat Sanchez & Villalobos; affirmat verò Pontius, & Henriquez, at vtraque opinio est probabilis.

RESOL. CXI.

An Episcopi possint prohibere, ne matrimonia domi contrahantur?

Et an vt dicatur matrimonium in facie Ecclesie celebrari, sit opus, vt in Ecclesia ipsa materiali, vel eius limine celebretur, vel satis sit coram fidelium multitudine?

Et an hodie dicatur satis contractum in facie Ecclesie si coram Parocho & duplici teste, denunciationibus præmissis, matrimonium in eatur? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 278. alias 279.

§. 1. **N**egatiuè respondet Barbosa *de potest. Episc. part. 1. alleg. 32. num. 18.* & ita declarauit sacra Cardinalium Congregatio his verbis. Ordina-

rius non potest prohibere, quin matrimonia domi celebrentur seruata Concilij forma. Sed cum matrimonia non debent, vt in Ecclesia celebrentur, id hortari debent, non præcipere. Et hanc declarationem adducit Rebellius *part. 1. lib. 2. quest. 7. sect. 2. num. 11.* Et ratio est, quia vt obferuat Sanchez *tom. 1. lib. 3. diff. 15. num. 20.* Reginaldus *tom. 2. lib. 3. cap. 33. num. 241.* & alij, vbi nullum reperitur impedimentum, debet Parochus volentes contrahere matrimonio in facie Ecclesie coniungere, vt constat ex Concilio Tridentino *sess. 24. de matrim. cap. 1.* vbi si nullum legitimum apponatur impedimentum ad celebrationem matrimonij, in facie Ecclesie procedatur. Vt autem dicatur matrimonium in facie Ecclesie celebrari, non est opus vt in ipsa Ecclesia materiali, vel in eius limine celebretur, sed satis est coram fidelium multitudine, vt testatur Abbas in *cap. finali. de censur. de spons. num. 9.* vbi Propositus *num. 9.* Alexander de Neuo in *prim. n. 25.* Syluester *verb. matrim. 1. q. 17. dicto secundo*, & alij. Hodie autem dicitur satis contractum in facie Ecclesie, si coram Parocho, & duplici teste, denunciationibus præmissis, matrimonium in eatur. Ita Sanchez.

2. His tamen non obstantibus inuenio, vt obseruat Pontius *tract. de impedim. matrim. cap. 3. quest. 25. cap. 26. §. 2. verb. 3.* Patres Concilij Provincialis Colonienis 2. *cap. 33.* aliter decretis, & in nostra Synodo Panormicana 1615. *part. 1. num. 22.* sic decretum est. Nullo autem alio in loco, nisi in Ecclesia, nisi propria Sacramentorum domus est, sponfos iungat Parochus, nisi iultam ob causam Archiepiscopo probatam. Quocirca caueant medici, ne facili negotio fidem faciant ipsos, aut propter ægritudinem, aut corporis imbecillitatem Ecclesiam adire non possent. Vide Rebellium *loco citato.*

RESOL. CXII.

An sponsus profecti recreationis causâ possit vbi matrimonium contrahere? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 330. alias 231.

§. 1. **R**espondent communiter negatiuè, quia tale matrimonium non esset contractum, nec licet Parochi licentia, ergo erit nullum; & ita sententiæ Doctorum, quos citat Cencio *de pres. Episc. part. 3. allegat. 32. n. 66.* Riccius in *præc. 10. 1. resol. 214. n. 2.* & Menoch. *vol. 4. conf. 378.* qui pro hac sententia adducit quatuor Sacræ Rotæ decisiones.

2. Sed his non obstantibus, aliqui sentiunt, quod cum qui habet alicubi etiam parui temporis habitationem, posse contrahere, & coram Parocho habitationis & coram sui domicilij Parocho, si velit, & ita nouissimè hanc sententiam docet Basilus Pontius *de matrim. lib. 5. c. 13. §. 1. n. 4.* & ante illum Emanuel Sà expurgatus à Magistro Sacri Palatii, *vbi verb. Parochus, num. 2.* sic asserit: De parochia efficitur quis acquisitione domicilij. Quantum ad presentiam autem, & Eucharistiam, sufficit habitatio per sex menses secundum quosdam. At melius alij sufficere quantum ad Sacramenta illic habitare, & non posse commode ad proprium ire. Ad matrimonium verò sufficit, vel modica habitatio, & *verb. matrimonium, num. 2.* ita ait. Qui alicubi habitant non animo permanendi, quibusdam non videtur posse sub illo Parocho contrahere. At vbi videtur Congregatio Concilij aliud sentire, scilicet sufficere illic habitare dum contrahunt. Sic Emanuel Sà.

3. Declara

3. Declarationes verò Cardinalium hæc sunt, quas affert Pontius *num. 5.* Proprius Parochus est, in cuius Parochia contrahentes habitant tempore quo matrimonium contrahitur: & alia sic affert. Quando matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes, qui tamen sint cogniti, & non sint comprehensi inter vagabundos, proprius eorum Parochus esse intelligitur, in cuius parochia habitant, & tempore quo matrimonium contrahunt. Vide lector, quàm sit difficilis hæc quæstio, cum pro parte negativa adsint Rotæ decisiones, & pro affirmatiua Cardinalium responsiones. Sed cum de istis non constet authenticè, à prima opinione non discederem.

RESOL. CXIII.

An contrahentes matrimonium in peccato mortali peccent dupliciter, quia non solum suscipiunt, sed etiam ministrant hoc Sacramentum? Ex part. 3. tract. 4. Ref. 198. alias 199.

Sup. hoc in tom. 1. tr. 1. Ref. 11 in fine, & in to. 4. tr. 8. lege doctrinam Ref. 52. signanter à n. 2. & vers. Probatur.

§. 1. Peccare dupliciter docent Pontius *de matr. lib. 1. cap. 8. num. 11.* Valquez in 3. part. 10. 3. disp. 1. 3. 6. cap. 3. num. 38. Ledesma *de matrim. quest. 4. 3. art. 3. ad ultim. argum.* Nauatrus in cap. 1. §. Sacerdos, num. 10. dist. 6. de penit. & alij. Et ratio est, quia ipsi non solum suscipiunt, sed etiam ministrant Sacramentum. Ego peccant dupliciter, & tanquam susceptores, & tanquam ministrantes.

2. Sed contrariam sententiam probabilem esse puto, quam tenet Fernandez de Heredia *disp. de Sacram. in genere, part. 10. dub. 1. 3. num. 4.* Filiucius *tom. 1. tract. 1. cap. 6. num. 87.* Ledesma in *sum. cap. 6. tom. 1. de Sacram. in genere, dub. 9.* Fernandez in *exam. Theolog. moral. part. 3. cap. 18. §. 1. num. 5.* qui citat Sotum, Guttierrez *de matrim. cap. 4. 1. num. 3.* Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 6. num. 4.* Ioan. de la Cruz *in direct. conscient. part. 2. de Sacram. in genere, quest. 4. dub. 3. concl. 1.* Coninch *de Sacram. quest. 64. art. 6. dub. 1. num. 38.* Layman in *Theol. moral. lib. 3. tract. 1. cap. 5. num. 9.* Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 4. diff. 4. num. 5.* vbi sic affert: [El que recibe el Sacramento del matrimonio en pecado mortal, no pecas mas que vi peccado, como si recibiera otro Sacramento, por que aunque ambos los contrahentes sean ministros, con todo no estan deputados especialmente para esso.] Vnde patet responsio ad argumentum contrariæ sententiæ.

RESOL. CXIV.

An censetur matrimonium consummatum, si solus vir intra vas femina naturale seminet, femina vero non seminante?

Ex quo inferitur, quod si viro seminante femina non seminaverit, idque partibus constat, possim Religionem ingredi, & profiteri, & pars relicta in saculo aliud matrimonium inire. Ex part. 5. tract. 1. 3. & Misc. 1. Ref. 54.

Sup. hoc infra in fine Ref. 216. & in Ref. 238. §. Et ideo. & in to. 5. tr. 5. cum in fine Ref. 151. Et vt melius dissoluatur

§. 1. Affirmatiuam sententiam docent Doctores quos citat Sanchez *vbi supra num. 10.* quibus ego addo Guttierrez *de matrim. cap. 5. 4. num. 12.* vbi ex multis probat, quòd si solus vir intra vas naturale femine seminet, consummatur matrimonium, quia semen femineum non est ad generandum necessarium.

2. Sed quamuis hæc opinio sit communior &

probabilior, tamen contrariam probabilem etiam esse existimo cum Sanchez *de matrim. tom. 1. lib. 2. disp. 21. num. 11.* vbi ex pluribus Doctores probat per vtriusque feminis commixtionem fieri coniuges vnam carnem, & per consequens consummari matrimonium. Et ideo hanc sententiam mordicus tenet nouissimè doctus Alphonsus Caranza in eruditissimis commentariis *de partu humano, cap. 20. q. 1. n. 6.* vbi firmat, femina semen non emittente, matrimonium non consummari; & ad argumentum affirmatiuæ sententiæ respondeo illud principium philosophicum, quòd semen femineum non sit necessarium ad generationem, non esse ita certum, vt probabiliter quis contrarium tenere non possit; & ita tenent præter Doctores, quos citat Sanchez *vbi supra*, Levinus Lemnius *lib. 4. de oculis natura miraculis, cap. 23.* Ambrosius Pareus *de anatom. lib. 23. cap. 1.* Andreas Laurentius *de hist. anatom. lib. 8. cap. 2. quest. 5. & cap. 4. quest. 11.* Iacobus Guillemaus *de generatione, fol. 205.* Ioannes Baptista Saluaticus *in controuers. medic. cap. 79.* Sancta Cruz *de Hippocrate philos. super text. 73. de dieta.* Plutarchus *lib. 5. de placitis Philosophorum, cap. 5.* Lactantius Firmianus *de opificio Dei, cap. 12.* Nemesius *lib. de natura hominis, cap. 25.* Et hanc sententiam aperte docuit etiam Iustinianus (quod adhuc Iurifconsulti non obseruauerunt) in Authentica *de triente, & semisse*, quæ est Nouella 18. vbi sic ait, *Neque enim masculus ipse in se, nec femina solum ad natiuitatis propagationem sufficiens est; sed vtrumque eorum coaptavit Deus ad generationis opus.* Idem Iustinianus in §. *sed hæc institutio, de exhereditat. liberorum.* Ita vtraque persona in hominum procreatione simili naturæ officio fungitur, quòd ipsum antea supposuerat in leg. 12. tabularum *cap. 14. de legitimis hereditibus*, & ab his intelligendus est Baldus, qui filium quoddam compositum appellat in leg. *fin. in fine. Cod. de seruis fugitiuis.* Sequitur Boerius post alios *decis. 224. 1. num. 7.* & post Georgium Robalg. notat Andreas Dalnerus *de iure hominis, part. 6. num. 5.* nouissimè Thomas Actius post Syluam nuptialem in *tract. de infirmitate legali, cap. 20. num. 7.* Et tandem norandum est hanc sententiam confirmare sacrum textum in illis verbis Iob c. 10. *Nonne sicut lac mulsisti me, & sicut caseum me coagulasti.* quibus in conceptu feminum maris & femina concursus, & commixtio diuersorum, ac in casco, (ad generationem humanam necessarius) velut exprimitur.

3. Cæteras verò rationes pro hac opinione videbis apud Caranzam *loco citato*, à quo supradicta sum mutuatus, quæ omnia satis confirmant id de quo olim Romæ à quodam Eminentissimo interrogatus fui, & quod probabiliter ego docui in 4. part. tr. 2. *resol. 43.* cum Ioanne Præposito Theologo Societatis I. E. S. V. quòd si viro seminante femina non seminauerit, idque partibus constat, possent Religionem ingredi & profiteri, & pars relicta in saculo aliud matrimonium inire. Vide etiam ibi ex probabilitate huius sententiæ alios casus decisos.

RESOL. CXV.

An, deficientibus hominibus secularibus, teneretur Religiosi contrahere matrimonium? Et notatur posse etiam nunc occurrere casum, in quo Religiosus teneretur matrimonium contrahere; vt quando sequerentur seditiones, & bella, nisi Principis filius Religiosus uxorem duceret; tunc enim sub peccato mortali matrimonium inire teneretur. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 288. alias 289.

hæc quæstio lege infra doctrinam Ref. 243. & si vides alias Ref. & 55. eius annotationum doctrina pleuetis.

Quæ nunc inuenitur in tom. 5. tr. 14 Ref. 153. Et cum eodem Præposito hic citato infra in Ref. 243. §. Secundo. & in Ref. 238. §. Et ideo, ante mediū, vers. Ex quibus.